

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ᾠδὴ Πρώτη.

ΛΥΡΑ

Ὁ Φιλόπατρις

στροφή α΄.

ᾠ φιλτάτη πατρίς,

ὦ θαυμασία νῆσος,

Ζάκυνθε· σὺ μοῦ ἔδωκας

τὴν πνοήν, καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος

τὰ χρυσὰ δῶρα!

β΄.

Καὶ σὺ τὸν ὕμνον δέξου·

ἐχθαίρουσιν οἱ Ἀθάνατοι

τὴν ψυχὴν, καὶ βροντάουσιν

ἐπὶ τὰς κεφαλὰς

τῶν ἀχαρίστων.

γ´.

Ποτὲ δὲν σὲ ἐλησμόνησα,
ποτέ· - Καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε
μακρὰ ἀπόσε· μὲ εἶδε
τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος
εἰς ξένα ἔθνη.

δ´.

Ἄλλὰ εὐτυχῆς, ἢ δύστηνος
ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτη
τὰ βουνά, καὶ τὰ κύματα,
σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου
πάντοτες εἶχον.

ε´.

Σύ, ὅταν τὰ οὐράνια
ρόδα μὲ' τὸ ἀμαυρότατον
πέπλον σκεπάζῃ ἢ νύκτα,
σὺ εἶσαι τῶν ὀνείρων μου
ἡ χαρὰ μόνη.

ς´.

Τὰ βήματά μου ἐφώτισε
ποτὲ εἰς τὴν Αὐσονίαν,
γῆ μακαρία, ὁ ἥλιος·
κεῖ καθαρὸς ὁ ἀέρας
πάντα γελάει.

ζ΄.

Ἐκεῖ ὁ λαὸς ηὐτύχησεν·
ἐκεῖ ἡ Παρνασία κόραι
χορεύουν, καὶ τὸ λύσιον
φύλλον αὐτῶν τὴν λύραν
κεῖ στεφανώνει.

η΄.

Ἄγρια, μεγάλα τρέχουσι
τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης,
καὶ ρίπτονται, καὶ σχίζονται
βίαια ἐπὶ τοὺς βράχους
ἀλβιονεῖους.

θ΄.

Ἀδειάζει ἐπὶ τὰς ὄχθας
τοῦ κλεινοῦ Ταμησοῦ,
καὶ δύναμιν, καὶ δόξαν,
καὶ πλοῦτον ἀναρίθμητον
τὸ ἀμαλθεῖον.

ι΄.

Ἐκεῖ τὸ αἰόλιον φύσημα
μ' ἔφερεν· ἡ ἀκτῖνες
μ' ἔθρεψαν, μ' ἐθεράπευσαν
τῆς ὑπεργλυκυτάτης
ἐλευθερίας.

ια΄.

Καὶ τοὺς ναοὺς σου ἐθαύμασα
τῶν Κελτῶν ἱερὰ
πόλις· τοῦ λόγου ποία,
ποία εἰς ἐσὲ τοῦ πνεύματος
λείπει ἀφροδίτη;

ιβ΄.

Χαῖρε Ἀύσονία, χαῖρε
καὶ σὺ Ἀλβιών, χαιρέτωσαν
τὰ ἔνδοξα Παρίσια·
ὦραία καὶ μόνη ἢ Ζάκυνθος
μὲ κυριεύει.

ιγ΄.

Τῆς Ζακύνθου τὰ δάση,
καὶ τὰ βουνὰ σκιώδη,
ἤκουον ποτὲ σημαίνοντα
τὰ θεῖα τῆς Ἀρτέμιδος
ἀργυρᾶ τόξα.

ιδ΄.

Καὶ σήμερον τὰ δένδρα,
καὶ τὰς πηγὰς σεβάζονται
δροσερὰς οἱ ποιμένες·
αὐτοῦ πλανῶνται ἀκόμα
ἢ Νηρηίδες.

ιε´.

Τὸ κῦμα ἰώνιον πρῶτον
ἐφίλησε τὸ σῶμα·
πρῶτοι οἱ ἰώνιοι Ζέφυροι
ἐχάϊδευσαν τὸ στήθος
τῆς Κυθереίας.

ις´.

Κ' ὅταν τὸ ἐσπέριον ἄστρον
ὁ οὐρανὸς ἀνάπτῃ,
καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος
καὶ φωνῶν μουσικῶν
θαλάσσια ξύλα·

ιζ´.

Φιλεῖ τὸ ἴδιον κῦμα,
οἱ αὐτοὶ χαίδευουν Ζέφυροι
τὸ σῶμα καὶ τὸ στήθος
τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων
ἄνθος παρθένων.

ιη´.

Μοσχοβολάει τὸ κλίμα σου,
ὃ φιλτάτη πατρίς μου,
καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
ἀπὸ τὴν μυρωδίαν
τῶν χρυσῶν κήτρων.

ιθ´.

Σταφυλοφόρους ρίζας,
έλαφρά, καθάρá,
διαφανῆ τὰ σύννεφα
ὁ βασιλεὺς σοῦ ἐχάρισε
τῶν Ἀθανάτων.

κ´.

Ἡ λαμπὰς ἡ αἰώνιος
σοῦ βρέχει τὴν ἡμέραν
τοὺς καρπούς, καὶ τὰ δάκρυα
γίνονται τῆς νυκτὸς
εἰς ἐσὲ κρίνοι.

κα´.

Δὲν ἔμεινεν ἔαν ἔπεσε
ποτὲ εἰς τὸ πρόσωπόν σου
ἡ χιῶν· δὲν ἐμάρανε
ποτὲ ὁ θερμὸς Κύων,
τὰ σμάραγδά σου.

κβ´.

Εἶσαι εὐτυχής· καὶ πλέον
σὲ λέγω εὐτυχεστέραν,
ὅτι σὺ δὲν ἐγνώρισας
ποτὲ τὴν σκληρὰν μάστιγα
ἐχθρῶν, τυράννων.

κγ΄.

Ἄς μὴ μοῦ δώσει ἢ μοῖρα μου
εἰς ξένην γῆν τὸν τάφον·
εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος
μόνον ὅταν κοιμώμεθα
εἰς τὴν πατρίδα.

Ωδή Τετάρτη

ΕΙΣ ΣΑΜΟΝ

Όσοι το χάλκεον χέρι
βαρύ του φόβου αισθάνονται,
ζυγόν δουλείας ας έχωσι·
θέλει αρετήν και τόλμην
η ελευθερία.

Αυτή (και ο μύθος κρύπτει
νουν αληθείας) επτέρωσε
τον Ίκαρον· και αν έπεσεν
ο περωθείς κ' επνίγη
θαλασσωμένος·

Αφ' υψηλά όμως έπεσε,
και απέθανεν ελεύθερος.-
Αν γένης σφάγιον άτιμον
ενός τυράννου, νόμιζε
φρικτόν τον τάφον.

[δ' -κγ']

Εάν φιλοτιμούμεθα
'να την ξαναποκτήσωμεν
μ' ιδρωτα και με αίμα,
καλόν είναι το καύχημα
της αρχαίας δόξης.

Ωδή εβδόμη ΤΟ ΦΑΣΜΑ

[α' -δ']

Βλέπω, βαθιά, μίαν σπίθα·
πλησιάζει· μεγαλώνεται·
ωσάν κύκλος αμέτρητος,
ως πέλαγος φλογώδες
εμπρός μου απλώθη.

Ελεεινά ναυάγια
πλέουσιν αυτού. Μεγάλον
κορμί. Νεοσπαραγμένον
περνάει, και ως σώμα φαίνεται
μίας βασιλίσης.

Ω Ελλάς!... - Ιδού χιλιάδες
παιδιών έτι εις τα σπάργανα
περνάουν, κ' εις κάθε στήθος
ένα μαχαίρι στέκεται
καταχωσμένον.

Κοράσια, ιδού, μητέρες
περνάουν. Έλαμπον πρώτα
τα πλήθη αυτών σαν άστρα·
εχαίροντο, και τ' άρπαξε
θανάσιμη ώρα.

Έχουσι των στεφάνων τους
μαδημένα τα ρόδα,
γυμνά τ' άσπρα βυζία τους,

μιασμένα από τα χείλη
αγρίων βαρβάρων.

Να, και οι σωροί περνάουσι
των μαχίμων ανθρώπων,
ένδοξοι ναύται, αείμνηστοι,
ανδρείοι στρατιώται
κ' ήμερος όχλος.

Ματαίως το ακονισμένον
εγύμνωσαν σπαθί τους·
δάφνας ματαίως εμάζωξαν·
πάσαν ελπίδαν ο άνεμος
έξαφνα επήρε.

Έρημη τώρα η θάλασσα
είναι· και ιδού μακρόθεν,
ως νέφη εις τον ορίζοντα
εσπερινόν, 'ξανοίγω
γην και νησία.

Εγκρημνισμέναι πόλεις
φαίνονται αυτού, και λείψανα
πύργων, ναών, χωρίων·
άροτρα, βάρκες και άρματα
ημελημένα.

Ζώντα δεν βλέπω· ούτ' άφησε
καν ένα η σκληρά τύχη
επάνω εις τέτοιον θέατρον,
τ' έθνους 'να κλαίη την άωρον
τρισάθλιον μοίραν.

Μεγάλη, τρομερή,
με τα πτερά απλωμένα,

καθώς αετός ακίνητος,
κρέμεται 'ς τον αέρα
'ψηλά η Διχόνοια.
"Εγώ", φωνάζει, "εγώ
"από τον κόσμο έσβησα
"ένα λαόν· και ταύτην
"την γην εξολοθρεύσασα
"τώρα εορτάζω".

Ούτως ειπούσα η δύσφημος,
χύνει από δύο ποτήρια
αίμα και πορφυρίζονται
πάντες οι ουράνιοι κάμποι,
η γη και η νήσοι.

Ελύθη, ελύθη ως όνειρον
το φάσμα. Καθαρώτατος
ο αέρας καταβαίνει
και δροσίζει τα χείλη μου
και την ψυχήν μου.

Ω Ελλάς! - ω πατρίς μου!
ελπίδων γλυκυτάτων
μήτηρ! σε βλέπω ακόμα
ζώσαν και μαχομένην,

Ὁδὴ Ἐννάτη. Εἰς Ἐλευθερίαν

α΄.

Δυστυχησμένα πλάσματα
τῆς πλέον δυστυχησμένης
φύσεως, τελειώνομεν
ἓνα θρῆνον καὶ εἰς ἄλλον
πέφτομεν πάλιν.

β΄.

Ἡμεῖς κατεδικάσθημεν
ἄθλιοι, κοπιασμένοι,
πάντα ἵνα κατατρέχωμεν,
ἀλλὰ ποτὲ δὲν φθάνομεν
τὴν εὐτυχίαν. 10

γ΄.

Ἴσως (ἂν δὲν με τρέφη
ματαία ἐλπίς) εὐρίσκεται
μετὰ τὸν θάνατόν μου
γλυκυτέρα ζωὴ
καὶ με προσμένει. 15

δ΄.

Ὅμως, διατὶ ἐὰν ἔσπειρε
παντοῦ εἰς τὴν οἰκουμένην
τὴν χαρὰν μετ' τὴν θλίψιν
τοῦ ἐπουρανίου πατρὸς
τὸ δίκαιον χέρι· 20

ε΄.

Διατὶ κ' ἐδῶ ὅπου μ' ἔρριψεν
εἰς τὴν ἀέριον σφαῖραν,
μίαν ἵνα μὴν εὕρω τρέχουσαν
διὰ μέ, μόνηνμίαν βρύσιν
παρηγορίας; 25

ς΄.

Βρύσιν! - Καὶ τὰ θαυμάσια
τῆς Ἀρετῆς ἀέννα
νερὰ δὲν βλέπω; Χύνονται
ποταμηδὸν τρυγύρω μου,
τὴν γῆν σκεπάζουν.

ζ΄.

ἽΩ θνητοί, ποτισθῆτε.
ἼΕαν τὸ θεῖον πίετε
ρεῦμα, ὁ πόνος μετ' δάκρυα
τὴν τράπεζαν, τὸ στρῶμα σας
ἄς βρέξῃ τότε.

η΄.

ἼΑς ἔλθῃ τότε, ἄς ἔλθῃ
ἵνα σᾶς περικυκλώσῃ
μετ' σκοτεινά, βρονταῖα,

πεπυκνωμένα σύννεφα
ἢ δυστυχία.

θ´.

Μία δύναμις οὐράνιος
εἰς τὴν ψυχὴν σας δίδει
πτερὰ ἑλαφρά, καὶ ὑψώνεται
λαμπρὸν τὸ μέτωπόν σας
ὑπὲρ τὴν νύκτα.

ι´.

Ἀπὸ τὰ ὀλύμπια δώματα
δροσερὸν καταβαίνει
χαρᾶς, ἐλαίου φύσημα,
καὶ στεγνώνει τὰ δάκρυα·
τὸν ἰδρωτὰ σας.

ια´.

Ἐκεῖ ὅπου ἐπατήσατε
ἰδοὺ οἱ καρποὶ φυτρώνουν,
καὶ τ´ ἄνθη ἰδοὺ σκορπίζουσι
τὰ κύματα εὐτυχῆ
τῆς μυρωδίας.

ιβ´.

Τῆς Φιλίας ἢ Χάριτες,
καὶ τοῦ Ὑμεναίου, συμπλέκουσι
χορῶν πλουσίους στεφάνους·
βωμὸν ἔχουν τὸν θρόνον σας
καὶ τὸν δοξάζουν.

ιγ´.

Ἄν εἰς δικαίους ἔλθητε
πολέμους, ἢ ἓνα μνημα,

μνήμα τίμιον εὐρίσκετε,
ἢ τῶν Θριάμβων τ' ἄσματα,
καὶ τὰ κλωνάρια.

ιδ'.

Τὰ πολύχρυσά πέπλα,
καὶ τ' ἀρώματα ὁ Πλοῦτος,
γλυκὴ ἢ Σοφία τὸ φίλημα
σᾶς χαρίζει εἴαν ἦναι
μὲ σᾶς ἢ εἰρήνη.

ιε'.

ᾠ Ἀρετή! πολύτιμος
Θεά, σὺ ἠγάπας πάλαι
τὸν Κιθαιρῶνα, σήμερον
τὴν γῆν μὴ παραιτήσης,
τὴν πατρικὴν μου.